

EDITORIAL

Explotar la vall

L'Associació Protectora d'Animals, Plantes i Medi Ambient d'Andorra (Apapma) advoca perquè es pogués crear un tipus de segell distintiu per als productes de la vall del Madriu-Perafita-Claror, una identificació que serviria, d'una banda, per potenciar l'activitat humana a la vall i, de l'altra, per donar una sortida als cortalans que volguessin explotar les seves propietats. És evident que aquesta podria ser una sortida interessant per a aquelles persones que tenen propietats a la zona i també seria una manera de mantenir un seguit d'activitats tradicionals a la vall. Aquesta pos-

sibilitat podria ser explotada no només des del punt de vista de la producció de productes autòctons i típics sinó també com a atractiu turístic, alhora que serviria per mantenir la zona, ja que per exemple una activitat ramadera podria contribuir a la neteja dels boscos i al manteniment dels prats. El que és evident és que al Madriu el país té un potencial important que encara ha d'explotar, ja que cal aprofitar molt més la declaració per part de la Unesco. Ara s'han complert deu anys de la declaració i encara queden moltes coses per fer.

Òscar de la Riva

Derrota inesperada de l'equip andorrà en la novena ronda de l'Olimpíada de Tromso.

Carles Iriarte

L'Apapma proposa que es creï un segell de qualitat per als productes de la vall del Madriu.

TRIBUNA

Banyar-se al mar (de plàstic...)

L'estiu és temps d'aire lliure, de muntanya, d'excursions i també, és clar, de platja. Ens agrada (a uns més que a d'altres) el contacte amb el mar i per això planifiquem escapades a la platja o vacances en què somiem amb sorra blanca i aigua turquesa. Ens embadalim amb les fotografies que veiem a internet imaginant-nos allà, estirats al sol, banyant-nos... Malauradament, si ens capbussem a internet, també podrem veure una altra cara del mar, que, a més, s'està convertint en la més habitual. I és que, atesa la manca de sostenibilitat del model actual de consum (i, per què no, la deixadesa), els mars i els oceans s'han anat convertint progressivament en abocadors on silenciosament van a parar grans quantitats de residus com ferralla, metalls pesants, petrolis i altres productes químics.

Entre tots aquests residus, però, n'hi ha un tipus que s'ha convertit en la cara més visible d'aquest gran problema ambiental o, diguem-ho amb una certa ironia, en la punta de l'iceberg. Són els plàstics. I és que al mar hi van a parar bosses, embalatges, ampolles i els seus taps respectius, fragments de plàstics de construcció i un llarg i divers etcètera de troballes que a simple vista poden tenir gràcia, però que a la pràctica no en tenen gens ni mica.

La magnitud del problema no és cap anècdota: ¿com pot ser-ho la imatge de la primera línia de platja esquitxada de taps d'ampolles de refresc i burilles? De fet, la comunitat científica internacional, fa uns anys, estimava en uns set milions de tones la quantitat de residus que acaba anualment al mar, dels quals una gran quantitat és material plàstic, una dada

que malauradament no deixa de créixer. Quasi una tercera part d'aquesta brossa va a parar al fons marí, mentre que la resta sura o arriba a les costes en una proporció que es calcula en 13.000 fragments de plàstic per quilòmetre quadrat. En aquest sentit, potser l'exemple més impactant d'aquesta gran contaminació és el de les anomenades illes de plàstic, grans masses de plàstics en flotació, de tota mena i grandària, agrupades per l'acció dels corrents marins i que s'estenen per grans àrees de mar obert. L'exemple més impactant d'aquestes illes d'escombraries és la gran taca de residus de l'oceà Pacífic (coneguda com a Eastern Garbage Patch i batejada irònicament com el *setè continent*), amb una superfície estimada entre 1 i 15 milions de quilòmetres quadrats i una càrrega de residus de prop de cent milions de tones de plàstic. Curiosament, va ser un oceanògraf nord-americà qui va descobrir-la per casualitat l'any 1997 mentre feia un creuer entre Los Angeles i Hawaii en el qual va decidir triar una ruta diferent de les habituals. Més recentment s'ha pogut constatar una altra gran taca de plàstics al nord de l'oceà Atlàntic (la batejada com a North Atlantic Garbage Patch).

Però, ¿quina o quines són les raons d'aquesta gran contaminació? En primer lloc, cal tenir en compte que el plàstic és molt divers i que s'utilitza en moltes aplicacions. Aquesta generalització de l'ús del material, unida a la sobre-dimensió del nostre consum com a espècie —és a dir, cada cop hi ha més gent al planeta i cada cop consumim més—, ha convertit el plàstic en un material omnipresent i en un problema global. En segon lloc, en el medi ambient, el plàstic pateix processos de fragmentació que

el poden arribar a convertir en una contaminació invisible a ull nu (microplàstics), amb diferents velocitats en funció del material, i posteriorment de dispersió a través del vent o l'aigua, que pot ser a grans distàncies. Finalment, cal considerar que, a diferència d'altres materials naturals com la fusta, que es degrada naturalment, la gran majoria de plàstics o bé no són biodegradables o bé ho són en un temps molt llarg, de centenars i fins i tot milers d'anys.

El resultat és inevitablement uns mars i uns oceans cada cop més plens de plàstics, l'impacte dels quals va molt més enllà d'una qüestió visual. D'una banda, es dona la degradació de la qualitat de l'aigua, un fet que afecta tot el conjunt del funcionament de l'ecosistema marí, i d'altra banda, es donen efectes directes molt severos sobre els organismes que hi viuen. I és que el plàstic interfereix físicament en la vida dels éssers vius, els pot atrapar i ofegar, molts cops en ser confós amb aliment; no en va una bossa de plàstic que sura pot ser confosa amb una medusa i els denominats *nurdles* o ous de sirena poden ser confosos amb ous de peix, ja que són molt semblants. Les Nacions Unides estimen que més d'un milió d'ocells i altres animals marins com tortugues, foques, balenes, etc., moren a causa del plàstic.

Però potser l'efecte més sever és invisible i és el que té a veure amb la toxicitat química per als éssers vius de les partícules microscòpiques de plàstics que, per petites que siguin, no deixen de ser no biodegradables i potencialment tòxiques per a tots els organismes. Com a resultat de la degradació del plàstic es produeixen substàncies tòxiques, com els bisfenols o els ftalats, compostos amb capacitat per causar trastorns en el sistema endocrí

d'animals i persones. Aquests efectes s'agregen encara més a causa de la bioacumulació que es produeix a través de la cadena tròfica: el plàncton menja plàstic, el peix petit menja plàncton amb plàstic, que passa al peix més gros, que menja molts peixos petits, i així consecutivament fins a arribar, per què no, als últims consumidors de peix, que som nosaltres en quantitats més grans.

¿Quin paper tenim nosaltres en tot això? Evidentment, el primer objectiu a assolir és la conscienciació i la sensibilització de la situació real entorn del consum insostenible de plàstic i de la producció de residus d'aquest producte. I en segon lloc, passar a l'acció. Vetllar per evitar el consum innecessari de plàstic, reduint-ne l'ús i optant per alternatives més sostenibles i reutilitzables, al mateix temps que gestionem correctament els nostres residus plàstics per evitar que no vagin a parar on no toca. Així, els envasos (brics, embolcalls i ampolles, etc.) cal llençar-los al contenidor groc, mentre que altres residus amb components plàstics que produïm a casa i que no són envasos, com ara tubs de PVC, joguines, etc., tenen en les deixalleries la seva destinació.

I una altra forma de passar a l'acció és la neteja del medi ambient. Cada cop hi ha més ciutadans que cívicament i voluntàriament s'organitzen per col·laborar en la neteja d'espais naturals, una tasca que aquí ha estat desenvolupant l'associació Fem Net. En el cas dels mars i els oceans, un exemple interessant és el de Clean Ocean Project, associació amb seu a Fuerteventura i sorgida des del col·lectiu de surfistes que s'organitzen per netejar platges i defensar els ecosistemes que més estimen.

Que continueu gaudint de l'estiu!

DIRECTORI

LA VEU DEL POBLE S. A. PRESIDENT Carles Naudi d'Areny-Plandolit SECRETARI Ferran Naudi d'Areny-Plandolit GERENT Thomas Kampfraat

BONDIA DIRECTOR Marc Segalés CAP DE REDACCIÓ Marta Fernández REDACCIÓ Joan Josep Blasco, Mireia Suero, Esther Jover, Julià Rodríguez CORRECCIÓ M. Àngels Sala MAQUETACIÓ Lúcia Jo, Cecília Cogliati, Reinaldo Márquez FOTOGRAFIA Tatiana Masià, Iñaki Rubio, COMERCIAL I ADMINISTRACIÓ Ricard Vallès, Joan Nogueira, Virginia Yáñez DISTRIBUCIÓ Premsa distribució TRANSPORT Trans Integral Seu SL.

Carrer Maria Pla, 28, 1a planta. Andorra la Vella. Telèfon: 808 888 Fax: 828 888 Adreça electrònica: bondia@bondia.ad Web: www.bondia.ad

Dipòsit Legal AND. 114-2004

El diari no es responsabilitza de les opinions expressades pels col·laboradors de la secció de Tribuna. L'opinió del BONDIA es reflecteix en el seu editorial.

Perquè les vostres cartes al director o les vostres opinions puguin ser publicades, cal que ens faciliteu les vostres dades: nom i cognoms, passaport, telèfon i parròquia de residència.

Avis SMS: En compliment del que preveu la Llei 15/2003 Qualificada de Protecció de Dades Personals, de 18 de desembre, us informem que les vostres dades personals passaran a formar part d'un fitxer automatitzat, a què acordeu el vostre consentiment, la finalitat del qual és la gestió dels missatges SMS. El responsable del fitxer és la SOCIETAT LA VEU DEL POBLE SA, on podeu exercir el dret d'accés, rectificació, cancel·lació i oposició. Us informem que les vostres dades no seran cedides. Els missatges es publiquen literalment, d'acord amb el contingut rebut a la redacció del BONDIA. No obstant, el diari es reserva el dret de publicació i no es responsabilitza de les opinions expressades en aquesta secció. L'USUARI es compromet a fer un ús adequat dels continguts i serveis que ofereix el BONDIA i amb caràcter enunciatiu però no limitatiu, a no emprar-los per a (i) incórrer en activitats il·lícites, il·legals o contràries a la bona fe i a l'ordre públic; (ii) difondre continguts o propaganda de caràcter racista, xenòfob, pornogràfic, il·legal o atemptatori contra els drets humans. El BONDIA es reserva el dret de retirar tots els comentaris i les aportacions que vulnerin el respecte a la dignitat de la persona, que siguin discriminatoris, xenòfobs, racistes, pornogràfics, que atemptin contra la joventut o la infància, l'ordre o la seguretat pública o que, a judici seu, no resultin adequats per publicar-se. No es publicarà cap missatge amb dades personals o que puguin identificar una persona sense el consentiment de la persona interessada. L'usuari s'obliga a no utilitzar els serveis que es presten amb fins o efectes il·lícits o contraris al contingut del present Avis Legal, lesius dels interessos o drets de tercers. L'usuari garanteix que la informació, el material, els continguts o les observacions que no siguin les seves pròpies dades personals i que siguin facilitats al titular del diari, no infringeixen els drets de protecció de dades personals ni cap altra disposició legal. La informació, els materials, els continguts, les opinions o les observacions que l'usuari faciliti al titular es consideraran no confidencials, i es reservarà el dret a usar-les de la forma que consideri més adequada. La relació entre LA VEU DEL POBLE i l'USUARI se sotmet a la jurisdicció del Principat d'Andorra.